

פרטיכל מס. 2/5

מיטיבת ועדת החינוך

ביום ד', ח' בסיון תש"י (24.5.50)

נוכחו חברי הועדה:

אילנית פייגה
אלטליך אברהם
אסף עמי
גורי ישראל
דינבורג בן-ציון
הכרמלי אליהו
כהן רחל
פורסיץ שוסנה - היו"ר
ציזלינג אהרן
סמילנסקי יזהר
רזיאל-צאנר אסתר - (באיחור)
לונצטטיין מאיר דוד

סוזמנים:

ד"ר בן-יהודה - מנהל אגף החינוך

חסרים:

נצר לבורה
לנקין אליהו
פנקס דוד צבי

היטיבה נפתחה בסעה 8.45

ס ד ר - ה י ו ם

(1) טאילות ותשובות.

(2) הטסך הריון בעניני הדדיו.

ש א ל ת ר ת

ד"ר בן-יהודה: אני רוצה למסור את סחאתו החריפה
של מר סזר על כך שהועדה מתאספת
ביום הרביעי, כאילו החרימו אותו, שלא יוכל להשתתף בישיבות.

היו"ר ש. פרסיץ: אמרתי כבר למר סזר כי קבענו את
ישיבות הועדה בהתאם להחלטת הממשלה
לקיים את ישיבותיה ביום ג'. עכשיו, מבלי להתחשב עם הסידורים
שנעשו, קבעה הממשלה את ישיבותיה ליום ד'. פניתי לחברים
ושאלתי את /^{הסכמתם} לסינוי יום ישיבות הועדה, אך הם ענו
כי קשה להם הדבד, יהדות ובימים האחרים / פניתי בענין
זה לנשיאות הכנסת וקבלתי תשובה, שאם הממשלה לא תסנה את
יום ישיבותיה, הם לא רואים אפשרות לסדר את הענין. פניתי
למר סזר ובקשתי ממנו להספיע על הממשלה לקבוע את ישיבותיה
בסלוטת הימים אלו / הכנסת יושבת בהם, ובאופן זה יוכל להשתתף בישיבותינו.

א. ציזלינג: אני מציע שנמסור את סחאתנו לממשלה,
באמצעות סר החינוך, על כך שהיא
מסדרת את ישיבותיה / בימים / שחבריה לא יוכלו להשתתף בישיבות
הועדות. זמן הועדות הוא קצר, והסידור הוא כזה שכל הועדות
עובדות בשלוטת הימים האלה, ואינן מספיקות. איני מתנגד לכך
שנקבע את ישיבות הועדה ליום שני.

א. אלסליח: אני תומך בהצעתו של מר ציזלינג.

היו"ר ש. פרסיץ: אולי אפשר לקבוע את ישיבות הועדה
ליום שני בשעה 11?

ע.ע.

ועדת החינוך
24.5.50

ס. ד. לורנשטיין: אני מציע למסור את סידור העניין
לוועדת התיאום.

א. ציזלינג: אין כל אפשרות לתיאום מלא של
ישיבות הועדות. הצענו לוועדת
הכנסת סידור של מינימום פגיעה, אשר היה צריך לשנות את
סדרי ישיבותיה של ועדת הכנסת וועדת החוקה, אך ועדת הכנסת
דחתה את ההצעה באמרה כי אינה רוצה להתחשב בעובדה שהממשלה
איננה יכולה להסתתף בישיבות הועדות.

היו"ר ש. פרסיץ: אני מציעה לכתוב מכתב לראש הממשלה
בו נדרוש לקבוע את ישיבות הממשלה
בצורה כזאת שלא תפרענה לישיבות הועדות.

פ. אילנית: אני מפקפקת בכך אם ועדה של הכנסת
יכולה לפנות לממשלה. אני חושבת
שאנו יכולים לפנות לנשיאות הכנסת, או לשר החינוך, מכיון
שהוא פנה אלינו בעניין זה.

היו"ר ש. פרסיץ: נפנה בעניין זה לוועדת הכנסת.

ד"ר בן-יהודה: אני רוצה להטיב על כמה מהשאלות
שנשאלו.

הגב' כהן שאלה פעם בעניין מוסד דסקין.
אני חושב שאתם זוכרים עדיין את מסקנות ועדת החקירה, ומסרתי
כבר פעם שנתמנתה ועדת ביצוע המורכבת מ-3 אנשים: ב"כ משרד
החינוך, ב"כ משרד המעד וב"כ משרד הבריאות. קבלנו הודעה
מהממשלה האומרת כי החלטות ועדת החקירה, חובה על המוסד
לבצען. הועדה עובדת בסדר, אבל נתקלנו בקשיים מצד המוסד.

חבר המנהלים של המוסד אינו פעיל במידה מספיקה. הועדה דרשה שחבר המורים יתחלף וסיכנסו אנשים צעירים יותר. טלכתחילה נכטו אנשים אחדים, אבל הם קבלו פקודה מבית הדין של טקהלות האסכנזים, הרבנות של נטורי-קרתא, לא לבוא בדברים עם ועדת הביצוע. לא כולם סהרו להענות לפקודה זו של הרבנות, בכל-אופן, זה יצר במידה רבה מתיחות ואריטות מצד חברים אחרים של ועדת ההנהלה.

אחת ההחלטות הראשונות שקבלה הועדה היתה, שבי"הם הקיים במקום צריך להיות בפיקוח המטטלה, ולסם כך, הם צריכים להחליט לאיזה זרם להסתייך, ויש להם גם רשות להגיד כי אינם מסתייכים לשום זרם. הענין הזה מסמס להם מכסול, וגם על זה, כנראה, יש לחץ מצד היטוב היסן, לא לבוא בדברים עם שום פיקוח. באחד הימים נתקבלה הודעה האומרת שהנהלת מוסד דסקין מפזרת את בי"הם, ותשלח את הילדים ללמוד בבתי ספר שונים בעיר. ועדת הביצוע עומדת על כך שתבוצע ההחלטה כמו שהיא, וטאין זה טעשי לשלח את הילדים לבתי ספר שונים, היות והמוסד נמצא במרחק רב ממרכז העיר. שליחת הילדים לבתי ספר שונים היא גם אמצעי להרחיק את הילדים מפיקוחנו, כיוון שהכוונה היא, לשלוח אותם לבתי ספר שקבלו פטור, ועי"כ יצאו מפיקוח המטטלה. ועדת הביצוע עומדת על כך שההוראה המדוייקת היתה, שבי"הם יפתח במקום ויהיה בפיקוח המטטלה. בין שאר ההחלטות קבלה ועדת הביצוע החלטה להסאיר את הרב רפאל כצנלכובגן כמנהל החינוכי של בית הספר. הוא היה גם קודם מנהל תלמוד התורה, אבל סמכויותיו היו מצומצמות ביותר. מצאו שאדם זה מסור למוסד וציינו שעליו להיות המנהל החינוכי של המוסד. החלטה זו יצרה טוב מחלוקת במקום ומתיחות בינו לבין האנשים האחרים.

אחת ההחלטות של ועדת החקירה היתה, להחליף את המנהל האדמניסטרטיבי של המוסד, ונמצא אדם אשר

קבל על עצמו את התפקיד הזה. שמו של האדם הזה הוא מר יעקבסון. היתה תקוה שאדם זה יוכל להכניס שינויים בטוסד. כנראה שגם עליו היה לחץ, וגם הוא התפטר מהנהלה. נתנה הוראה שאם עד ו' בסיון לא ישיב לנו הטוסד תשובות ברורות בקשר לבחירת הזרם שאליו ישתמך בית הספר, ועל מינוי חברי ועדת ההנהלה, המטילה תחפץ אמצעים יותר יעילים כדי לבצע את החלטותיה. בינתיים היה מקרה של בריחת 5 ילדים, אבל התברר כי המקרה לא היה קשור במצב החינוכי שבטוסד. ילדים אלה קבלו חופש לרגל חגיגות העצמאות, אך לא חזרו, והמטורה מצאה אותם בתל-אביב. הנהלת הטוסד רצתה להעניש אותם עי"ז שיזמינו את הוריהם או אפוטרופוסיהם, אבל התברר שאין להם, לא הורים ולא אפוטרופסים.

ידענו מראש שביצוע ההחלטות בטוסד הזה לא יהיה ענין קל, אך בכל-זאת, ועדת הביצוע עובדת במסירות.

ביחס לטאילתה של מר לוונסטיין בענין "עמקא", הענין עבר לידי ועדה מיוחדת של 3 שרים, אשר בראשה עומד מר בן-גוריון עצמו. ועדה זו חוקרת את בעיית "ראשון-לציון", ובעיית "עמקא". מטרת החינוך נתבע להגיש לוועדה את כל החומר בענין זה, ועשה זאת.

נשאלו כמה שאלות בענין "הדר-יוסף".

על חלק מהשאלות אוכל להשיב עוד היום, ועל חלק מהן אנו אוספים עדיין את המספרים.

נשאלה שאלה על חקירה ביחס למקרה

מקרה שם. ב"הדר יוסף" ישנם שני בתי ספר, אחד של הזרם הכללי, ואחד של זרם העובדים. קרה מקרה שילדים מבי"ס של זרם העובדים נכנסו לבי"ה של הזרם הכללי, עשו שם קצת שטות, קרעו תמונות, וכן הלאה. מנהל בית הספר של זרם העובדים בא עם הילדים ובקש סליחה מבית הספר של הזרם הכללי, והענין יסתדר ללא כל תרעומת מצד הזרם הכללי.

הידיעות שקבלתי הן מהזרם הכללי, ואין לו כל תביעות יותר.

הגב' רזיאל שאלה ביחס להכרת המורים

כעובדי המדינה. אני חושבת שהועדה יודעת לא פחות ממני בענין הטו"ם המתנהל בענין מסכורת המורים. הדבר הזה נמצא עכשיו בידי הממשלה עצמה. רק היום ראיתי בעתון כי פורסמו כבר הצעות הממשלה למורים. ביחס לדרישתם של המורים להחשב כעובדי המדינה, השאלה הזאת היא בעלת חשיבות ממדרגה שניה ואינה עוסקת למכסול בטעות הדיונים. המורים הבינו כי השאלה הזאת היא פחות בוערת ברגע זה מאשר שאלת המסכורת, לא הורידו אותה מעל הפרק, אבל ברגע זה איננה תופסת מקום.

היו"ר ס. פרסיץ: אני מבינה שיש לחברים כמה שאלות

עקב תשובתו של ד"ר בן-יהודה.

א. ציזלינג: אני הרי נגד זרם בלתי זרמי, אבל

בכל זאת איני סובר כי מחלקת החינוך

זכאית להטיל על בית היתומים דסקין ביחס לבחירת זרם. ברגע שמוסד דסקין אינו בוחר בזרם, הוא נמצא תחת הפיקוח הישיר של מחלקת החינוך. מאידך, אני רוצה לאמר כי לפי דעתי, הממשלה חוטאת כלפי הילדים, כלפי עצמה וכלפי הציבוריות. הדבר נהפך כביכול למלחמה דתית, בטעה שאין כל כוונה לכך, ואין מי שהוא הרוצה בכך. הדבר יגרום נזק ציבורי, אם זה יוצג כך. היו אי-סדרים מחרידים, היו מעסי סדום אשר הקיפו 5-6% מהמוסד, ולאחר כל זאת הממשלה לא נקטה באמצעים כדי להעביר את המוסד לרשותה. אני אומר זאת סבלי לפגוע ביסוד הדתי. אני רוצה שהבעת דעה זאת תימסר, ואני פשוט מתכוון להטיל אחריות. איני רוצה שכאילו נהיה שותפים לעניינים של עיוות החינוך לגבי 120 יתומים.

ועדת החינוך
24.5.50

פ. אילנית: בזמנו שאלתי את ד"ר בן-יהודה
ביחס לבתי הספר אשר קבלו פטור,
וביניהם היה גם בי"הס של מוסד דסקין. שאלתי זאת כיוון
הקראתי במסקנות ועדת החקירה כי בית הספר במוסד דסקין
עובר לפיקוח המדינה. אז ענה לי ד"ר בן-יהודה כי מוסד
דסקין אינו יכול להיות בין בתי הספר אשר קבלו פטור,
ושהענינים מסתדרים. אחת המסקנות של ועדת החקירה היתה,
שיש להרחיב את המוסד ולכלול בו יותר ילדים, ע"י שליחת
ילדים מ"עלית הנוער". הדבר הזה זעזע אותי, כי לפני שיטופר
מצבם, של הילדים הנמצאים כבר במוסד, אין להוסיף
ילדים חדשים. הדו"ח של ד"ר בן-יהודה, לפי דעתי, מראה
על כך שהטלבים של העברת הפיקוח לא התקדם למעשה. לדעתי,
לא תתכן דרך אחרת מאשר להציג מחדש באיזה שהוא אופן
ציבורי כי מאז מסקנות הוועדה נתקבלו עברו יותר מששה חדשים,
וכל עוד אין חוק אפוסטרופסות, המדינה היא באופן חוקי -
לא רק מוסרי - האפוסטרופוס של הילדים האלה. אין כל אפשרות
לפצות איזה שהוא חוב בישוב על חשבון יתומים בישראל. לצערי
הרב, מצב הדברים במוסד דסקין אינו טניח את הדעת,
וסוכרחים להציל את הילדים ע"י העברה למוסדות דתיים אחרים.

ר. כהן: לו היתה איזו שהיא התקדמות, אפשר
היה לאמר כי הדבר נעשה שלבים שלבים.
אני מתפלאת על הכללות הזאת. אני חושבת שאם אנשי נטורי-
קרתא אינם מקבלים טרות, יש להתנהג אתם כפי סממניהם
עם אנשים שאינם מקבלים טרות. המססלה לא הוציאה את המסקנות
לאור התפתחות הענינים, ואולי אקבל על עצמי את היוזמה לעורר
את השאלה הזאת על סדר יומה של הכנסת.

ד"ר בן-יהודה הבטיח לנו להביא את

התקנות ביחס לביצוע חוק חינוך חובה, אך טרם קבלנו אותן.

ועדת החינוך
24.5.50

ע.ע.

היו"ר ש. פרסיץ:

אני חושבת כי עלינו להבדיל בין שני צדדים של השאלה: (1) בי"הס במוסד דסקין; (2) פנימית הילדים. אני חושבת כי לפי סדר הענינים שלנו, בי"הס שייך למשרד החינוך והפנימיה שייכת למשרד הסעד. שני המשרדים האלה לא השתלסו לעת עתה על המוסד הזה. משרד החינוך אינו תומך במוסד הזה, כך שהמוסד הזה אינו ניתן למרותו. מה שנוגע למשרד הסעד ולפנימיה, לא ידוע לי אם משרד הסעד תומך במוסד זה. לעומת זאת, ידוע לי כי קרן גורמן תומכת במוסד הזה בסכום של 6 אלפים לירות לשנה. כדי לתקן את מצב הדברים במוסד הזה, הייתי מציעה למשרד החינוך להודיע למוסד למלא את הדרישות הבאות: (א) להכניס למוסד פידגוג אשר ידע לדאוג לצרכים הפיזיים של הילדים וגם לצרכים הרוחניים, (ב) לדרוש להסדיר את עניני בי"הס והפנימיה, ולהודיע להם שבאם תוך ארבעה שבועות לא יעשו את כל התיקונים הללו, תסגור הממשלה את המוסד ותודיע ברבים את טיבת ^{סגירת} המוסד הזה. אם הממשלה לא תעשה זאת, תהיה, כמובן, שותפה בעוול שנעשה לילדים. ישנה דרך אחרת: להודיע שאם יעשו התיקונים הדרושים תתמוך הממשלה ותתיחס בעין יפה למוסד הזה.

א. הכרמלי:

כידוע לכם, ילדים רבים במוסד הזה הם ספרדים ולומדים באיריש. לכן, הייתי רוצה שלא יעבירו את היתומים הללו לבתי-ספר שונים בעיר אשר קבלו "פסור".

אני מציע להעביר דריסה לממשלה לנקות

ביחס למוסד זה בצעדים חמורים, אפילו עד כדי הסרמה. המוסד הזה צריך לעבור לממשלה, והיא תמסור אותו לאנשים מתאימים.

ועדת החינוך
24.5.50

ע.ע.

ב. צ. דינבורג:

האם אין בכוחה של המסשלה להשתלט

מבפנים ולהכניס את התיקונים הללו?

המדינה היא, ראשית כל, רצונם ונכונותם של התושבים להסמך וכושרה של המדינה לשלוט. יהודים כ"נטורי קרתא" בירושלים שהתנהגו כך, ראויים שיוציאו אותם מהמחנה. לאנשים הללו אין בכלל דת, כי את הכל הם עושים תמורת כסף. איני יכול לדבר על כך בלי התמרסרות על התנהגות המסשלה. האם בטאורת פרוצים הבית הזה? אי-אפשר להכריח את בי"הם שבמוסד דיסקין להשתייך לזרם זה או אחר. אם נתקבל החוק כי יש בי"ס שאינו מוכר, מסדר החינוך היה צריך לקבוע מה דין הפיקוח על בי"ס בלתי מוכר. אני מתנגד להצעת הגב' פרסיץ לקבוע זמן לתיקון מצב הדברים במוסד. אני מציע לסגור מיד את המוסד.

היו"ר ס. פרסיץ:

רק עתה בקשו למסור לי כי מר סזר

מעכב את מר אברך, והוא אינו יכול

לבוא לפנינו למסור את סקירתו ביחס לתקציב אגף התרבות, ועדת החינוך והתרבות לא תהיה בקורס העניינים של אגף התרבות, וכל אחד יתיחס לתקציב התרבות המוצע ע"י האוצר כתקציב היחיד, כי אף אחד מהתנו לא קבל כל הודעה או סקירה על דרישות אגף התרבות.

הייתי רוצה לדבר בענין הדר יוסף.

מה סקרה ב"הדר יוסף" הוא דבר רב מטמעות. אין המדובר בנזקים כספיים שנגרמו למוסד; לא דובר על כך שנופצו שמשות ודלתות; דובר על עצם האוימה אשר יכלה לגרום לדבר שכזה. אני חפצה לאמר כי התנצלות המורים בענין זה במעמד הילדים הוא אקט חינוכי נאה, אין איש חפץ לבקר את הדבר הזה, אבל עצם האפשרות של מקרים כאלה, דורשת לעקור אותם מהשורש. הייתי רוצה להסדר החינוך יתן את לבו לכך.

ועדת החינוך
24.5.50

א. הכרמלי:

אני מורה ועוד מורים נמצאים כאן.
על תעלולי ילדים מסוג זה אני יכול
לספר כהנה וכהנה. אנו המורים רגילים לעבור על כך ברוחב לב.
אל נא ניחם זאת כהספעה של זרם נגד זרם. נעבור ברוחב לב
על הסתוללותם של הילדים, ואני מקווה כי לסדרון זה לא נדרדר.

א. אלמליח:

כאשר שמעתי את המקרה שקרה ב"הדר
יוסף" בזדעזעתי. האם גם הילדים
נכנסים כבר לכל העניין הזה של זרמים? אם הילדים טוברים
שמסות, טוברים רהיטים וקורעים תמונות, צריך לראות מי האשם
בדבר, ואם באמת לא נשלחו ע"י מי שהוא. לפי התיאור של
ד"ר בן-יהודה קבלתי רושם שהיה זה דבר פעוט מאוד, אך צריך
לראות מי היה הגורם לדברים האלה. אפשר לנהל תעמולה נטביל
זרם מסויים, אבל את הילדים אין צורך להכניס לתוך האווירה
המורעלת הזאת. אם הילדים הגיעו לידי כך, סימן שהדברים אינם
בסדר. הייתי רוצה שמשרד החינוך יכנס לעובי הקורה של בעיה
זאת, כי דבר כזה יכול לקרות גם במקום אחר. הייתי מבקש שמשרד
החינוך יתייחס לבעיה זו בכל הרצינות.

ד"ר בן-יהודה:

אני שבע רצון מהתגובה של חברי
הועדה, כי זה יחשק את ידינו
לגשת לדבר. לא התכוונתי בדברי לא ליפות את הדברים ולא
להסתיר שום דבר. איני רוצה להעריך את ביטחוננו בכלל לשוב
הזה, אבל ברור כי ע"י התגובות של ועדת החינוך, נמצא
עידוד ואפשרות לגשת לדבר בצורה הרבה יותר תקיפה, אך
גם אמצעים תקיפים גוזלים זמן. הגב' פרסיץ הציעה לתת
להם זמן של ארבעה שבועות; אנו נתנו להם זמן יותר קצר,
אבל אמצעי השהיה ישנם תמיד. ברור שצריך לגשת לעניין באמצעים
תקיפים. צריך לדעת כי אין להבדיל בפוסד זה בין בי"הם
לפנימיה ובין משרד החינוך ומשרד הסעד. לפי שעה המוסד

נמצא בתקופת מעבר, ובתקופה זו הוא נמצא תחת פיקוחה של ועדת המורכבת מ-3 משרדים. כאשר הועדה תגמול את עבודתה, עניני החינוך של המוסד יהיו בידי משרד החינוך, עניני הבריאות יהיו בידי משרד הבריאות וכל שאר הבעיות בידי משרד הסעד, אבל עד אז, תכל נמצא בידי גוף אחד הפועל בשם הממשלה. ביחס לתמיכה, כאשר המוסד יקבל צורה מוכרת, יקבל מאתנו תמיכה, כפי שמקבל כל בי"ס.

מה שנוגע לבחירת הזרם, נגשנו לענין זה דוקא בצורה הנכונה. אין רשות לממשלה לתת הוראה למוסד זה לבחור בזרם מסויים, או להיות בלתי זרמי. הודענו למוסד כי עליו לבחור בזרם הרצוי לו, או להודיע לנו כי ברצונו להיות בלתי זרמי. אבל, המוסד מטה את הענין ומצייץ לפזר את הילדים בין בתי-הספר בעיר. איני בטוח^{אם} באופן חוקי מותר לנו להתנגד לכך, אבל הסתמכנו על החלטות ועדת החקירה והתנגדנו לכך. ההוראה האחרונה שנתנו למוסד היתה, שאם לא יתנו את תשובתם בקשר לבחירת הזרם, אנו נכריע.

מה שנוגע ל"הדר יוסף", מר אלמליח, התיאור שמסרתי אינו שלי, כי אם של המפקח הראשי על הזרם הכללי. זוהי הדעה האובייקטיבית ביותר. הוא העמיד זאת כשאלה שהסתיימה בצורה חינוכית רגילה, ואינו רואה בזה שום ענין מיוחד.

השאלה שבב' פרסיץ עוררה, אפשר לראותה בשתי פנים. אם לראותה כשאלה חינוכית רגילה, לכל תגובה של ילדים אפשר לחפש טרטים, ואל כן צריך להזהר בזה. אל גלביט כל דבר המתרחש בין הילדים בהוד האוירה שלנו המבוגרים. אנו מתוכחים בינינו בענין הזרמים, אבל אסור להעביר זאת מיד אל עולמם של הילדים. אבל, מבחינה חינוכית ישנו חוק פשוט האומר: במקום שיש דיפרנסציה, מוכרחות להווצר מחיצות. אם בכנין אחד ישנם שני בתי ספר מסני זרמים, נוצרים

שני מחנות, ודבר זה אינו רצוי. איני מציע שע"י המקרה הזה, נפתור את שאלת הזרמים. הפתרון הראשון הוא, לאסור ששני בתי ספר מזרמים שונים יהיו בבנין אחד. קיים ביפו בנין מפואר שיש בו שני בתי ספר, אחד של זרם המזרחי, ואחר של זרם העובדים, ואלה הם מעסים של יום-יום. אסור ששני בתי ספר המסתייכים לשני זרמים יהיו בבנין אחד. זוהי בעיה היורדת לעומק של מספרים, תקציבים וכספים, ולפי סעה אין לה פתרון.

י. גורי: עוררתי כבר כמה פעמים את שאלת "סיבת ציון". לאחר ששמעתי אתמול את התשובה הסודרה שנשמעה ע"י סר הפנים, כי המססלה מצאה לנכון להקים ועדה - וראש המססלה עצמו מצא לנכון להשתתף בוועדה זו - אשר תחקור את הדברים, רציתי לאמר כי אופן טיפולו של המשרד לחינוך בענין זה אינו מניח את הדעת. אני מבקש להביא זאת לידיעתו של שר החינוך.

א. פיזלינג: קראתי היום בעתון על חוזר של גננות שנשלח על גבי טופס של משרד החינוך ובן מחאה על רישום ילדי הגנים לפי הזרמים, בהתאם לחוק חינוך חובה. נאמר כי על טופס של משרד החינוך הגיע מכתב לפרסם את המחאה החריפה של אסיפת הגננות נגד ביצוע חוק לימוד חובה לפי בחירת הזרם. את המכתב הזה אני מוצא גם ב"הארץ", מבלי ההערה כי הגיע על טופס של משרד החינוך. אני מדגיש את הדבר הזה, משום שיש לי יושר מרוסם כי מתנהל לחץ, גם מכותלי משרד החינוך, על הגננות: (א) להתנגד לחוק לימוד חובה בקשר עם בחירת הזרם; (ב) הצטרפות לזרם הכללי.

אני מבקש לקבל אינפורמציה על

פרשת סידורי הילדים בגנים לקראת שנת הלימודים הבאה.

ר. כהן:

לדברי מר גורי, אני רוצה להגיד
כי עצם השתתפותו של ראש המטסלה
בועדה המטפלת בעניין "סיבת ציון", הספיע עלי בדיוק בצורה
הפוכה מאשר על מר גורי. אני מצדי מביעה את שביעות רצוני
על כך שראש המטסלה, למרות טרדתו הרבה, מוצא לנחוץ לעמוד
בראש הועדה הזאת.

בקשר לדברי מר ציזלינג, מובן מאליו
כי קיים לחץ; קיים לחץ על גננות וקיים לחץ על מורים.

ברצוני לשאול: האם חבר מורים במוסד
חינוכי יכול להתאסף יחד, להוציא החלטה ולמסור אותה להנהלת
המוסד, על כך שהם רוצים כי המוסד יחדל להשתייך לרשת החינוך
הכללי? הדבר הזה קרה בנהלל.

המטח הדיון בעניני הרדיו:

מ. ד. לוונשטיין: ה"חזית הדתית" איננה יכולה לקבוע
שום עמדה בקשר עם הסידורים הנערכים

בסבתות ובחגים, כי אנו שוללים את הסידורים הללו מסעכיי
דתיים. איננו נמצאים במצב בו נמצאת הגב' פרסיץ; היא ספרה
לנו בישיבתנו האחרונה שהיא שומעת את הסידורים בסבתות עי"ז
שהיא פותחת את הרדיו בערב שבת, ועי"ז באפשרותה לסמוע את
כל הסידורים עד מוצאי שבת. אנו חושבים כי סמיעת הסידורים
בסבת או בחג מביא מעצמו לחילול שבת ולחילול חג, לא רק
עי"ז שמדברים לתוך המקרפון, אלא ע"י כל ההכנות אשר אינן
לפי רוח הדת. לנו אין צורך בסידורים; אנו יודעים להכניס
לשבת שלנו את הדברים היפים ביותר של מסורתנו, ולא דרושים
לנו סידורים.

ע.ע.

ועדת החינוך
24.5.50

בקשר לטידורים הנערצים בימות החול, אני מבקש את מנהל הטידורים לאמר לנו כמה אנשים עסוקים בכל מחלקה של שירות הטידור, ואיך נעשית חלוקת המטכורות של הפקידים. אני קובע שיום יום נערך טידור של חצי שעה עבור הנוער, ורק אחרי מלחמה קשה הצלחנו שיוקדשו 5 דקות בשבוע בקשר עם ההווי הדתי, האם זה לפי הצדק? הטידורים : עבור בתי הספר נערכים בלי התיעצות עם הזרמים הדתיים. עד היום לא מצאה לנכון הנהלת שירות הטידור לבוא אתנו בדברים בקשר עם הטידורים הללו. אני יודע כי המפקח על זרם המזרחי כתב להנהלת שירות הטידור בענין זה, אך טרם קבל תשובה.

אני קובע כי טידורי התלמוד הם אך ורק דרך כל אחד, וזו היא הפלייה, כי התלמוד הוא נכס תרבותי יקר גם לאלה שאינם לומדים את התלמוד כדי להוציא מסנו את המסקנות, כפי שאנו מוצאים לנכון. לתלמוד יש ערך תרבותי רב, וכדאי שכל חוטב במדינה יוכל לשמוע את הטידורים האלה.

סי הוא האחראי לטידורים הנערכים עבור העדה התימנית? אני קובע כי אין נותנים בטידורים אלה את המקום הרצוי לספרות הדתית, ובאופן מיוחד, חשוב לתת תיאור על גדולי ישראל מכל הדורות ועד היום.

ולבסוף, אני רואה חסרון רב בזה שבערב חג השבועות לא היה כל טידור בקשר עם החג, ורק במוצאי החג התחילו בטידורים אלה.

ד"ר סולזאלי: אני רוצה לאמר כי הטידור שהיה כאן היה בירור חשוב בסביל שירות הטידור. אני רוצה לאמר כי התרשמתי מאוד מהדברים שנאמרו כאן, כי גם הביקורת שעשמעה כאן היה בה מסום עידוד רב. אני מקנה כי

ועדת החינוך
24.5.50

ע.ע.

יו"ר הועדה נתן לי אפשרות לקבל העתק מהסטנוגרמה, היות ואני רוצה שגם עוזרי הקרובים ביותר ידעו על הדברים שנשמעו כאן, כדי לסתף אותם גם בדברי הביקורת וגם בדברי המחשבה אשר באו כאן לידי ביטוי. חלק גדול מאותם הדברים אשר נשמעו כאן כליקויים בשידורים, הם נושא למחשבה בלתי פוסקת גם לרבים מעובדי שירות השידור. צריך להעריך את הדברים שאנו עושים, לא רק לפי מה שאנו עושים, אלא גם מה שאנו רוצים לעשות, ז.א., לפי אותם הדברים אשר מבצעים לפעמים כביטוי לחיפוש דרכים, ובחיפוש הדרכים היתה הזדהות רבה בין מה ששמעתי כאן ובין מה שמהווה את עיקר ראבותינו.

הגב' פרסיץ, הגב' אילנית, הגב' נצר וסר סמילנסקי הסמיעו כאן ביטוי נמרץ וביקורתי לשידורונם^{בקשר}, בעיקר/לשידורים לנוער, ישנה מתיקות אשר מקלקלת את הסורה. היו גם כאלה אשר הרחיבו את הביקורת הזאת על אופן הקריאה בשידור השידור; שהיא סנטימנטלית, לפעמים ישנה רשמיות מיותרת, ולפעמים היא גם לא טבעית. כל בפסי למאבק לסם מיקון הדבר, אבל הדברים קשים כקריעת ים-סוף. התופעות האלה שולטות בכלל בכל הביטויים שלנו: בתיאטרון, בבמות, גם בכמה וכמה מהלכות החיים שלנו, ובכלל, אין ברדיו אלא מה שיש בחיים בכלל. כמובן שהרדיו נתון לביקורת יותר מאשר סמף החיים, אך על הרבה מחליקויים קשה להתגבר, היות וקשה למצוא אנשים אשר יהיו צינור לאותה הדרך האחרת, סלפי דבריהם יש לחפש אותה, ואנו אף עושים זאת.

לו היתה נתונה לי אותה מסגרת

הזמן אשר בה השמעתי ביקורת, אני מבטיח לכם כי במסך הזמן הזה הייתי מביא ביקורת לא פחות מכם, ואולי גם יותר, כי מתוך ידיעת הדברים, אני יודע גם יותר את החסר.

הדברים כנרצוני להשמיע לפניכם

מסתכמים ב-3 פרקים קצרים: (א) תשובות קצרות ביחס לדברי הביקורת וביחס למשאלות; (ב) דברים עיוניים כלליים, בעיקר בעקבות דברי פרופ' דינבורג על חוסר מחשבה בכלל ועל חוסר מחשבה קולקטיבית בפרט; (ג) משהו על הדרך לפתרון הבעיות העומדות לפנינו ועל הדרך להתקדמות.

בראש וראשונה - הקו הפוליטי.

אטרו כאן כי בסובן ידוע הרדיו איננו הרדיו של המדינה, כי אם של הממשלה, של הקואליציה, ואיננו נותן ביטוי מספיק למחשבה הפוליטית על כל גילוייה. אח"כ הטמיעו ביקורת קשה מאד על כך שהפרטן יהודה גוטלהף גורס באופן ציני מטירות השידור. ביחס לטענה הראשונה, אני חושב כי איננה נכונה. היו מקרים רבים - ולא רק מקרים בודדים שלפני הבחירות, אלא גם בזמנים כתיקונם - שנחנו מקום לשידורים של באי-כוח כל המפלגות. הנה, באותו יום שהטמיעו כאן את דברי הביקורת הללו, קראתי ב"על המסמך" הודעה על תכנית אשר תסודר ב"קול ישראל" בשם: רשות הדיבור לאופוזיציה בעניני התקציב, ובהסתתפות ד"ר סנה, ד"ר בדר, מר ברנשטיין וכן הלאה, וזה אינו מקרה בודד. אמנם, אם נמנה את הזמן המוקצב לדברי באי-כוח העם ברדיו, הפרופורציה לא תהיה לפי הפרופורציה של המיעוט, אבל חברי הועדה יטכיו אתי כי בכל זאת אי-אפשר להקציב את זמן הדיבור ברדיו, כפי שמקציבים אותו בזמן הויכוח בכנסת, היות וסוף-סוף העם רוצה לדעת את הקו של המדינה, והקו של המדינה הוא הקו של הממשלה, קו הרוב. אני חושב שאם במידה לא קטנה נשמיע גם את עיקרי הדברים שמסמיעים דוברי האופוזיציה בכנסת, אנו יוצאים ידי חובה. לפעמים אני שומע מאנשים ניאורליים את הדרישה לתת יותר הסברות מעניני הכנסת, ובעיקר הם דורשים לתת את דברי הממשלה, כי היא הקובעת את הדרך בה תלך המדינה.

ועדת החינוך
24.5.50

אמר לענין בוטהלף, ראשית, הוא לא גורש מפני שלא היה בקיא. מזמן לזמן אנו מחליפים את הפרסנים. נכון הדבר שפרסנותו הופסקה לפני הזמן שהיינו מפסיקים אותה לפי הקו הכללי שלנו, היות ובטורה של שיחות שהסמיע, נטענו דברי ביקורת חריפים מאוד נגד ארצות הברית של אמריקה הצפונית. אני שואל: האם אפשר להניח אחרת? הוא עתונאי בעל שעור קומה, יש לו קו מסויים ואינו יכול לדבר בדיו אחרת מאשר הוא רוצה לדבר. לדעתו, ארצות הברית של אמריקה עומדות עכשיו בין אלה המוליכים את העולם בדרך של סכנת מלחמה חדשה. יכולה להיות דעה כזו, וזוהי דעתו של מר בוטהלף. בפרק הסלישי של הכרזת הממשלה כתוב, ואנו מוכרחים ללכת לפי הקו הזה, ^{כי} מדיניות החוץ של ישראל תהיה מוסתתת על שטחים יחסיים ידידותיים עם הארצות שוחרות הסלום, ובעיקר עם ארצות הברית של אמריקה וברית המועצות.

קבלנו דברי ביקורת גם מחוגי הממשלה, וגם ציטטות מהדברים אשר בהם נאמר כי ארצות הברית מובילות את העולם למלחמה. נשאלת השאלה: האם הפרסנות הזאת היא במסגרת הקו שהממשלה צריכה לקבל את האחריות עליו? הבאנו את הענין הזה לדיון גם במשרד ראש הממשלה ומר בוטהלף אמר כי אינו יכול שלא לאמר כי ארצות הברית מסכנות את שלום העולם. עברתי על הרבה מאוד כתבי יד של הפרסנות שלנו, ולא מצאתי בהם התקפה על ברית המועצות. בכל אופן, הביטוי של גידוש ציבי אינו הולם את הדבר, היות והיה אתו גם מו"ס. ישנה דעה כי ממשלה העומדת על בסיס זה, קשה לה להיות אחראית עבור הדברים החריפים הנאמרים נגד ממשלה אשר היחסים שלנו אתה הם ידידותיים וצריכים להיות ידידותיים.

בנוגע לדברי הגב' רזיאל-נאור.

היא הסמיעה כאן דברי ביקורת על כך שאנו לא הקצננו בסידורינו זמן להנצחת זכרו של רזיאל וחבריו באותו יום שהוקדש לזכרם. זכר נפטרים, בין אלה שנפלו ובין אלה שמתו בידי שטנים, תופס

חלק גדול בסידורים שלנו. יסנה עוד מסורת מהגולה שהמות
הוא גורם חשוב מאוד בחיים שלנו, אולי יותר מדי. באו
ובקשו מאתנו להקדיש סיחה לזכרו של רזיאל. היות ויום
הזכרון הוא רק ל-9 שנים, דחינו את הבקשה, כי אנו מקדישים
סיחה במקרים כאלה רק למספר עגול, 10 או 5 שנים. לא היתה
בזה כל הפלייה, היות ואיננו מסלאים דרישות רבות כאלו.
אנו מסתדלים, עד כמה שאפשר, ללכת בקו הלאומי הכללי, עד
כמה שהוא כבר יסנו באומה ובמדינה.

מדברי הגב' רזיאל-נאור קבלתי רושם

שהיתה זו ביקורת אמנם חריפה, אבל ידידותית בהחלט. והנה,
ב"חרות" כתוב כי הגב' רזיאל-נאור הסמיעה ביקורת קטלנית
על שירות הסידור. לי יש מושגים אחרים על ^{הניטוי}קטלנות, ואני
חושב כי גם לגב' רזיאל יש מושגים אחרים על כך. אני חושב
כי הביקורת שהסמיעה כאן הגב' רזיאל-נאור אינה ראויה לשם
"קטלנית".

אני רוצה לאמר ביחס לרמה של שירות

הסידור. הרמה של שירות הסידור היא במידה גדולה הרמה של
חיינו הרוחניים בכלל. לו הייתי זוכה להסתתף פעם בדיון
ביקורת חריפה מאוד על העתונות שלנו, על התיאטרון שלנו וכו'.
יסנם דברים רבים אשר אינם מסביעים רצון. גם העתונות שלנו
אינה עומדת על הגובה בהרבה דברים, אבל הרדיו הוא צעקן.
כאשר יש משהו לא מעניין בעתון, קוראים את הכותרת ומסתפקים
בזה, אבל הרדיו הוא חצוף ומתפרץ לתוך החדר, ומכאן הרגישות
הרבה. עזרו נא לי להרים את רמת הרדיו בעזרת מכשיר אחד, תקציב,
אשר עליו עוד אעסוד בסוף דברי, זהו המכשיר אשר נכוונו לכיוון
פתרון לרוב הבעיות שלנו.

בקשר ללסון ולספה. רבותי, מהי הספה

שבה מדברים בכלל? קשה להיות אחראי בעד ספתם של האנשים
שאינם בסירותנו, כי 50% ממה שאתם שומעים נאמרים ע"י אנשים

שהוזמנו. איננו יכולים להפוך את הרדיו לבי"ס ללימוד הספה. אנו מוכרחים גם להכניס קולות אחרים, כי זה מסווג את התכניות ונותן להן איזו שהיא חמימות. תרבות הספה שלנו היא ירודה, אך אנו עושים כל מה שביכולתנו. אנו נמצאים בקשר מתמיד עם יו"ר הועדה לטיפול תרבות הספה. היו לנו גם קורסים ללימוד תרבות הספה. יש לנו גם עורך מיוחד ללשון, אשר שומע כל יום את התכניות ורוסס את כל הסגיאנות של האנשים שלנו, והוצאנו בעניין זה גם ספר בן מאתיים עמוד. אנו עושים בדבר הזה כמידת יכולתנו.

מר אלמליח, אתה צודק שהספה שלנו היא שמית, אבל העם כבר אינו לגמרי שמיי, וכלי הדיבור שלנו הפסידו את הכשרון להטמיע את הדברים כפי שהוטמעו לפני מאות בשנים. קשה גם למצוא קריינים טובים. תרבות הדיבור ירודה אצלנו; אני מדבר על הדיבור בתור ביטוי פיסיוולוגי. בולעים מלים, ואין טדגיסיים את האותיות הגרוניות. הרדיו מסמיע את הדברים באזני כולט, ולכן יש ביקורת. אף אני שותף לביקורת זו. אנו מחפשים דרכים לתקן את המצב, אך הדבר קשה מאוד. אני מסכים בהחלט לדעה שאופן הקריאה של פקיד המסרד לאספקה וקיצוב, אשר מודיע יום יום את החדשות המעוררות על מנות המזון, נותן לנו גם מנה גדושה של דברים הצורמים את האוזן, אבל קשה לי להתערב בסדרי מסרד אחר הטמונה על הדברים האלה. בכל-זאת, אחפש דרכים לתקן את הדבר.

נכון אמרה הגב' אילנית, כי שמיעת

הסידורים איננה טובה כל כך, אבל היא שופרה בהרבה מיום העצמאות, וכעת שומעים אותנו כבר בכל הארץ.

הגב' פרסיץ, נכון הדבר שאין די

מקלטים, ונכון שבהרבה מחנות עולים אין שומעים אותנו, אבל כוונת הסידורים לעולה איננה רק בשביל אלה היושבים במחנות. "עולה" הוא בשבילנו מושג דינמי, אבל האדם נשאר עולה זמן

רנ. יוטנים עולים בכל סוגי סיכוני עולים, גם אם אין הרבה מקלטים, אבל הגיעו לארץ מאות מקלטים, מתנה מאסריקה. עכסיו בודקים אותם ומסיינים אותם ואנו נחלק אותם בין מחנות העולים, בין בתי הספר ואולי גם בין מוסדות הזקוקים לכך.

העירו כאן ביחס לסיפורים לחקלאים. אני רוצה לאמר כי השעה בה אנו עורכים את הסיפורים בחקלאות נקבעה מתוך הסכם עם משרד החקלאות. אנו עובדים מתוך קשר הדוק עם המשרדים האחראים בעד הפעולות.

מר ציזלינג אמר כי הרמה של הסיפורים בערבית איננה מספיקה. בשטח זה, קשה מאוד לאמר למה הדברים מכוונים ומה היא כוונתנו, אבל הכוונה היא גם להרמת הדרגת התרבותית של האזרחים הערביים. נותנים בסיפורים אלה פרקים בהגינה, גיאוגרפיה של א"י, תולדות הספרות שלהם ותולדות הספרות שלנו, וכל זה נעשה מתוך סיתוף פעולה עם משרד החוץ, המדריך את הסיפורים הללו.

הוא הדין גם ביחס לסיפורים עבור החייל, גם אני בדעה שהסיפורים לחייל אינם עומדים על הרמה המספיקה, אבל אנו עורכים את הסיפורים הללו מתוך קשר עם המסכל והאנשים העוסקים בענייני תרבות בצבא. אנו מוכרחים גם להתאים את התכניות לרמה של הקהל, אחרת לא ישמעו אותן. איני בעד זה שניתן יותר מדי חשיבות לתגובה של המאזין, מאידך, אנו מקדישים תשומת לב רבה לכל סכתב המתקבל, ואין מכתב הנסאר בלי תשובה. לדעתו של כל אחד ואחד ניתנת כל תשומת הלב, אבל איני חושב שסיכום הדעות הללו צריך להדריך אותנו. מה ששמעתי כאן מדריך אותי יותר ממה שהייתי קורא מתוך 300 מכתבים.

הגב' כהן שאלה ביחס למועצה ציבורית.

יש לנו מועצה ציבורית, אבל אין לי הרבה נחת ממנה. בזמנו

ועדת החינוך
24.5.50

•у•у

היתה בירוסלים מועצה ציבורית קטנה אך טובה, אך כאשר הקימונו
בתל-אביב מועצה גדולה, בת 35 איש, פחת כושרה. אנו נקים
מועצה ארצית, ואני מציע כי תתאסף פעמיים-שלוש פעמים בשנה
לשם דיון כללי והסמעת דעה. לדעתי, יש צורך למצוא אנשים
אשר יאזינו לסידורי סירות הסידור, ובסכר, לשם הבעת דעה,
כי רוב דברי הביקורת המגיעים אלינו, מובעים ע"י אנשים שאינם
מאזינים ומסמיעים דברי ביקורת ספי אחריים.

גב' כגן, חינוך להורים יהיה, אך הדבר הוא קשה. אין לנו די פידגוגים אשר יסקיעו בדבר הזה מחשבה ועבודה, אבל הדבר עומד אצלנו על הפרק.

אשר לילדי הפרוורים, כל זה צריך להיות בפינת הנוער. אמנם, לרוב הילדים האלה אין אפשרות לשמוע את תכניות הרדיו, אבל יש צורך להדריך גם את האחרים לקרב אליהם את הילדים האלה.

מר אלמליח בקט יותר סידורים
באיספניולית. אני יכול לתת לך רשימה של כל מיני אנשים,
וכולם מבקשים יותר, אם כולם מבקשים יותר, הרי זה טוב.
אולם, הזמן סגביל אותנו, ואין פתרון לכך, אלא סתי תכניות
נפרדות.

איני מקבל את הביקורת האומרת כי
מקפחים את התלמוד. לדעתי, חצי שעה בטבוע מספיקה בחלט למסגרת
שלנו.

בתחילה היה סידור אחד
לתלמוד ע"י הרב אסף, כשעבדנו לתל-אביב, אי-אפשר היה לשמוע
את סידוריו של הרב אסף וקבענו עוד סידור ע"י הרב מאיר.
אח"כ, כאשר טוב נקטר קטר עם ירוסלים, קבענו חלוקה: אלה
ישמעו את הסיפורים מפי הרב אסף, ואלה ישמעו את הסיפורים
מפי הרב מאיר.

מר לוונטסיין התמרמר על כך שמקדישים

רק 5 דקות בשבוע להווי הדתי. אני חושב כי יגיע זמן בו לא נקדיש בכלל זמן להווי הדתי, אני בטוח כי הילדים שאתה אוסר כי אינם מסתפקים ב-5 דקות אלה, שוטעים את פינת הנוער כולה, ומקבלים עידוד והנאה רבה.

אני רוצה לאמר משהו ביחס לסידורים

לעולה. אין דבר קשה. פסידורים לעולה, ובכלל, כל הבעיות הקשורות עם העולה הן הקטנות ביותר. אינני יודע מה צריך לעשות, ואותו דבר שמעתי גם מפי טובי המחטבה שלנו. אהבת ישראל יכולה להיות רק האוירה, אבל צריך לתת לעולה גם תוכן; צריך לתת לו משהו על החיים שלנו, על חיי הישוב, ^{גם על} הבעיות המיוחדות שלהם בתוך המצב הקשה בו הם נמצאים. הדבר קשה בקריעת ים-סוף, ואין לזה פתרון, אלא מחטבה קולקטיבית. אין לנו מחטבה קולקטיבית, מספיקה, היות והאנשים שאנו מזמינים אינם נענים. האנשים עסוקים, וקשה מאוד לסמוך על כך שבהתנדבות, פעם בשבועיים, מי שהוא יניח הצידה את עבודתו הסוטפת ויבוא לעזר עצה. לא תהיה לנו תקומה, אלא אם נקים ועדות מיעצות בסכר.

קבלנו מכתב מד"ר עזיזן, בו הוא מבקש

אותנו לסתף גם את הזרם הדתי בהכנת הסידורים לבתי הספר. לא ענינו על מכתבו, היות ועדיין לא הקימונו את הועדה אשר צריכה לטפל בדבר, ולעת-עתה, אין לנו גם אדם מתאים אשר ירכז את העבודה באופן סטטי. אנו מקבלים את ההדרכה של משרד החינוך, ואיננו יודעים דבר על הזרמים. אנו אוסרים: קיים משרד לחינוך והוא צריך להקים את הועדה. ובכלל, הסידורים לבתי הספר לא יהיו לפי הזרמים. יהיו סידורים לכל בתי הספר, ואם יהיה פעם סידור שאינו לפי רוחו של המחנך, באפשרותו לא להטמיע את הסידור, אנו רוצים לסמור כאן על האחידות אשר נטארה לנו לפליטה מתוך הפיצול אשר ישנו בשטח חינוך הילדים.

ועדת החינוך
24.5.50

ע.ע.

איני מקבל את הביקורת שנאטרה כאן,

שאינן אצלנו קריאה טובה של סירים. דבר זה הוא עניין של טעם, אבל לדעתי, יש אצלנו אנשים היודעים לקרוא סירים בצורה נאה.

איני יודע למה התכוון מר לוונשטיין

בקטר לחלוקת הפקידים ומטכורותיהם.

ביחס לקריאות התנ"ך והחזנות, בעניין

זה הדעות מחולקות. ביחס לפרטנות של מר מלצר, לפעמים היא גם לא לפי טעמי, אבל מעניין שאין אף תכנית אחת המעוררת תגובות כה חריפות וכה סנוגדות כטו התכנית הזאת. אין בדעתנו להפוך את מר מלצר לפרטן קבוע בסירות הסידור, ובטנה הבאה יבוא שינוי.

נאסר כאן כי בהודעות המופיעות בעתונים

אין פרטים על תכניות הרדיו. אני רוצה להודיעכם כי בעוד שלוש שבועות יופיע שבועון שלנו, ובו תהיה תכנית מפורטת של התכניות שלנו. יחד עם זה, ניתן גם קיצור של תכניות חשובות בעולם. אם אזכה להסמיע כאן דו"ח גם בטנה הבאה, אני רוצה להקדים רפואה למכה, ולא לסמוע מפי מר ציזלינג האסמה על חד צדדיות של הרדיו, כי בתוך קיצור התכניות מאבדות טובות בעולם, לא תהיינה תכניות לא סברית-המועצות, לא מבולגריה ולא מהדימוקרסיות העממיות, היות ואין ברצונן לתת לנו אותן.

ועכשיו, אני רוצה להצביע על הפתרון.

מסרתנו היא, להפוך את הרדיו למכשיר לאומי אחיד בתכנון, בעל וטה גבוהה, בשעות מתאימות למאזינים, תכניות סגוונות עד כמה שאפשר ותופסות מקום חשוב בהתפתחות התרבות שלנו. לסם כך, יש צורך בשני סידורים מקבילים. דבר זה היה טלכתחילה באנגליה, ורק אח"כ קבעו תכנית שליטית רצינית מאוד. כאשר נקבל עוד מסדר, נוכל כבר לתת שתי תכניות מקבילות. הייתי מעריך מאוד אילו מי שהוא מכס היה בא וראה אם מספר הפקידים שניתן לנו, לפי התקציב המקוצץ הזה, מספיק בהתאם לתפקידים שיש למלא. יש צורך גם

בהעלאת שכר הסופרים. האנשים אינם רוצים לכתוב בטבילנו מסום
שהם מקבלים רק 5 ל"י עבור שיחה. צריך לשלוח אנשים לחו"ל.
צריך גם להביא אנשים מחו"ל, כי ישנם יהודים בעלי מקצועות
חשובים מאוד בחו"ל היכולים להדריך אותנו בטכניקה המאוד
מסוכללת של הרדיו בארצות שונות. צריך לסדר גם קורסים לכתיבת
תכניות, כי גם זה מקצוע. יש לנו כמה אנשים היודעים משהו
בעניין זה, והם צריכים להקים תלמידים, כדי להקל מעליהם את
המעמסה. יש צורך בתשלום בעד הישיבות של אותם היועצים שעליהם
דיבר הפרופ' דינבורג. אני מעיז אפילו לאמר: האזנה בעד תשלום.
יש צורך בחוברות הטלוות את הסיידורים שלנו. יש צורך לערוך
ביקורים במחנות העולים. ומה פירוש כל הדברים האלה? - כסף.
מה שאפשר לתת בדם לבם של העובדים, זאת אנו נותנים, אך חבו
לנו תקציב. באותה מידה שזה תלוי בכם, השפיעו נא על הדבר
הזה. התקציב אשר ניתן לנו מקוצץ עד כדי העמדת הסיידור על
הסיניסמוס אשר בלעדו בכלל אין סידור. בטרם נכנסתי לתפקיד
הזה, לא היה לי מושג באיזו מידה הדבר הזה קטור בהוצאות.
כל שעה של סידור עולה לנו ב-70 - 60 ל"י, ובכל יום הסיידורים
עולים לנו כמעט ב-80 לירות. מחיר זה עוד זול לעומת ההוצאות
בארצות אחרות. בלי תקציב של 300 אלף ל"י, לא יהיה לנו סידור,
שאפשר יהיה לראות בו התקדמות.

אני חפצה להודות לד"ר סוליאלי

היו"ר ש. פרטיץ:

על שני דברים: על דבריו שהיו

מענינים מאוד וגם על כך שעמד בזמן שהקצבנו לנושא זה.

אני חפצה לטאול את חברי הועדה:

האם ברעתכם להתוכח כעת על בעיות התקציב בקשר עם הרדיו,

או לקטור זאת עם הדיון על התקציב הכללי.

הוחלט לקטור את הויכוח על בעיות
תקציב הרדיו עם הדיון על התקציב
הכללי.

ע.ע.

ועדת החינוך
24.5.60

ר. כהן:

רציתי לשאול אם עמדה שאלה של
קבלת מודעות בתלום, ומה היתה התגובה.

א. רזיאל נאור:

בענין הטקסטים לבתי-הספר. איני יודעת

אם זה תלוי בסידור הסידור עצמו, או

מי שהוא אחר מעניק אותם לבתי הספר. העובדה היא שיש תופעות
מסוגלות מאוד. למשל, ב"הס סבו עבדתי, "אהבת צירן" - ובטביל
תלמידי ב"ס זה הרדיו הוא משהו שימנע את התגוללותם ברחוב -
דוקא ב"ס זה ודומים לו אינם מקבלים מקלטי-רדיו. לעומת זאת,
ילדים מאושרים שיש להם סביבה תרבותית גט בבית, להם יש גם זה.
רציתי לשאול: אולי יכול שירות הסידור לבוא לעזרתם של הילדים
הללו, ופשוט לתת להם את המכשירים האלה?

ד"ר סוליאלי:

לפי ערך הפרסומת והכסף אשר מסקיעים

בפרסומת במדינתנו, אין סיכויים

טהדבר הזה יוכל להכניס משהו, אשר יוכל לספר את התקציב שלנו.
התקציב של הפרסומת בארצנו הוא די קטן, ואת זאת אתם יכולים
לראות גם בפרסומת הדלה של בתי הקולנוע. לפי החשבון שעשיתי
אנשים יודעי דבר, יכולות מודעות להכניס סכום של 20 אלף ל"י
לשנה, בערך, ז.א. שיכסה עוד 10 אחוז של התקציב. לעומת זאת,
זה לא יכול שלא להנמיך את הרמה של הסידורים.

אשר לשאלתה של הגב' רזיאל, שירות

הסידור לא נתנה בכלל מקלטי רדיו. מחלקת החינוך היא אשר
ראנה לחלוקת הטקסטים אשר נשארו מהמחנות בצפון אפריקה.
עפשונו אנו מקבלים מאמריקה מאות מקלטי רדיו קטנים.

הרדיו מכניס 320 אלף לירות לשנה,

אבל האוצר אומר כי הכנסות הרדיו אינן מענינו של שירות
הסידור. הרדיו הוא מכסיר בעל יכולת תרבותית עצומה וכדאי
להסקיע בדבר הזה עוד 00 - 70 - 60 אלף ל"י. אפשר למצוא

במדינת ישראל עוד 50 אלף ל"י לענין זה, שהוא המכסיר הלאומי
היחיד המשותף לכולם. זהו מה שאני תובע, דורש ומבקש.

פ. אילנית:
מר סוליאלי העיר כי הרדיו אינו
בי"ס ללימוד הספה. אצלנו הרדיו
מוכרח להיות בי"ס ללימוד הספה, הוא אינו יכול להיות בי"ס
למרחים. אני רוצה לחזור על בקשתי להקדיש בכל שידור לעולה,
בכל ספה שהיא, חלק ללימוד מליט עבריות הכרחיות.

י. גורלי:
אני מוכרח לצער את ד"ר סוליאלי
ולאמר לו כי אין לו סיכוי רב
לזכות בתוספת. אנו נעמוד במאבק קשה מאוד על תוספת בתקציב
החינוך והתרבות, כי ההפרס בין התקציב שהוגש לשר האוצר
לבין התקציב שהוגש לכנסת הוא רב. אני מקבל, בהסתייגות ידועה,
את הערתו של ד"ר סוליאלי ביחס להכנסות הרדיו. התשלום של
2 ל"י עבור כל מכסיר רדיו אינו מס, כי אם תשלום עבור שירות;
אין זה לגמרי לטסה מהטכיל היסוד כי כל זמן שהשירות מסמס להעלות
הרמה התרבותית, יש להסתמס לפחות בהכנסות שהוא מכניס. אם נעכ,
את הבעיה על הבסיס הזה, לא מן הנמנע שהתביעה הזאת היתה מוצאת
אוזן קשבת, ואני מייעץ לד"ר סוליאלי לבסס את התביעה שלו
גם על הנימוק הזה.

היו"ר ש. פרסיץ:
הצעה זו היתה בעצם הצעתי בישיבה
הקודמת. איני חושבת כי משרד הדואר
מעסיק אנשים מיוחדים לסם גביה זו. אני חושבת כי ועדת החינוך
יכולה להועיל הרבה בענין זה, גם מתוך המגע של ועדת המטבח
שלה עם ועדת המטבח של ועדת הכספים, וגם מתוך קשריהם של
חברים טובים בועדה זו עם חבריהם לסיעה המסתתפים בועדת
הכספים. נבקש את כל החברים שלנו, על סיעותיהם, לעמוד על
כך שהכנסות הרדיו יוצאו אך ורק לענייני הרדיו, ובזה נוכל
להקל בהרבה על הטיפורים שיש לבצע בשירות השידור.